

Sygn. akt I ACa 461/14

I ACz 563/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik (spr.)
Sędziowie:	SSA Władysław Pawlak SSA Zbigniew Ducki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółdzielni (...) w T.

przeciwko J. K.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 24 września 2013 r. sygn. akt I C 696/11

oraz zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 11 grudnia 2013r. sygn. akt I C 696/11

1. oddala apelację i zażalenie;

2. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

3. nakazuje pobrać od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Tarnowie kwotę 813 zł tytułem brakującej części opłaty od zażalenia.

Sygn. akt I ACa 461/14

I ACz 563/14

UZASADNIENIE

(...) Spółdzielnia (...) w T., w pozwie skierowanym przeciwko J. K., domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 5 lutego 2003 r. sygn. akt V GNc 7/03 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz J. K. postanowieniem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 24 lutego 2011 r. sygn. akt V GCo 10/11. Na uzasadnienie swego żądania strona powodowa przytoczyła, iż na podstawie powyższego nakazu toczy się przeciwko niej z wniosku pozwanego postępowanie egzekucyjne zmierzające do wyegzekwowania należności głównej w kwocie 120.000 zł, odsetek na dzień 22 kwietnia 2011 r. w kwocie 32.110,33 zł oraz kosztów procesu. Pozwany wszczął egzekucję bezpodstawnie, gdyż strona powodowa uregulowała zobowiązanie wynikające z nakazu poprzez dobrowolną spłatę na rzecz poprzednika prawnego powoda – (...) S.A. w B. rat oznaczonych w postępowaniu układowym, a od grudnia 2005 r. bezpośrednio na rzecz pozwanego, natomiast należność pozostająca do zapłaty po uchyleniu układu została wyegzekwowana w wyniku egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie rejonowym w Tarnowie A. C. w sprawie sygn. akt Km 282/11. W toku procesu strona powodowa ograniczyła zadanie pozwu uznając istnienie po jej stronie długu w wysokości 78.868,31 zł i wnosząc o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ponad tę kwotę.

Pozwany J. K. wnosił o oddalenie powództwa w całości i podniósł, że nabył od (...) S.A. w B. przysługującą jej w stosunku do strony powodowej wierzytelność objętą wymienionym w żądaniu pozwu nakazem zapłaty w łącznej kwocie 238.250,29 zł wraz z odsetkami i kosztami procesu. Stosownie do zawartego układu strona powodowa była zobowiązana do spłaty tej wierzytelności na warunkach określonych w układzie. Układ ten upadł w dniu 12 marca 2010 r. na skutek niewywiązywania się przez stronę powodową z wynikających z niego obowiązków, toteż strona powodowa jest zobowiązana do spłaty na jego rzecz całej wierzytelności wraz z odsetkami i kosztami procesu. Po uchyleniu układu pozwany zaliczył wpłaty dokonywane w ramach układu na poczet zaległych odsetek od kwoty głównej. Pozwany zarzucił też, że dwie raty (XX i XXI) wynikające z układu nie zostały wpłacone na jego rzecz. Po dokonaniu zaliczeń dokonanych wpłat na poczet odsetek strona powodowa jest nadal jego dłużnikiem.

Wyrokiem z dnia 24 września 2013 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie pozbawił wykonalności nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 5 lutego 2003 r. sygn. akt V GNc 7/03 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz J. K. postanowieniem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 24 lutego 2011 r. sygn. akt V GCo 10/11 częściowo, tj. w części zasądzającej należność główną do kwoty 147.008,21 zł, a w części zasądzającej odsetki ustawowe do kwoty 115.763,33 zł, oddalił powództwo w pozostałej części, koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł oraz nakazał ściąganie od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Tarnowie kwoty 1.301,87 zł tytułem wydatków.

Powyższe orzeczenie sąd I instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Nakazem zapłaty z dnia 5 lutego 2003 r. (sygn. akt V GNc 7/03) Sąd Okręgowy Wydział V Gospodarczy w B. nakazał (...) Spółdzielni (...) w T., aby zapłaciła na rzecz (...) S.A. w B. kwotę 238.250,29 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 16 % i dalszymi odsetkami ustawowymi:

- od kwoty 17.638,15 zł od dnia 01.10.2002 r.;
- od kwoty 74.321,89 zł od dnia 22.10.2002 r.;
- od kwoty 61.657,10 zł od dnia 09.11.2002 r.;
- od kwoty 84.633,15 zł od dnia 28.11.2002 r. do dnia zapłaty

oraz kwotę 10.593,20 zł tytułem kosztów procesu.

W dniu 13 lutego 2003 r. Sąd Rejonowy Wydział V Gospodarczy w T. otworzył postępowanie układowe (...) Spółdzielnia (...) w T.. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 17 października 2003 r. (...) S.A. w B. została umieszczona na liście wierzytelności (...) Spółdzielni (...) w T. pod pozycją 234.

W dniu 8 grudnia 2003 r. odbyło się Zgromadzenie Wierzycieli (...) Spółdzielni (...) w T., na którym został zawarty układ o następującej treści:

1. umorzenie wszystkich odsetek przysługujących wierzycielom uczestniczącym w postępowaniu układowym;
2. uprzywilejowanie drobnych wierzycieli posiadających wierzytelności do kwoty 10.000,00 zł włącznie przy spłatach w 16 miesięcznych ratach; rozpoczęcie spłaty nastąpi po miesiącu od prawomocności postanowienia o zatwierdzeniu układu;
3. odroczenie spłaty pozostałych wierzytelności, których łączna suma przekracza 10.000,00 zł; rozpoczęcie spłaty nastąpi po 3 miesiącach od dnia prawomocności postanowienia o zatwierdzeniu układu;
4. redukcja o 10% wierzytelności (kwoty głównej), których łączna kwota przekracza 10.000,00 zł;
5. spłata wierzytelności określonych w pkt. 3 w 28 ratach miesięcznych; rozpoczęcie spłaty nastąpi po 3 miesiącach od prawomocności postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2003r. Sąd Rejonowy w Tarnowie zatwierdził układ przyjęty na Zgromadzeniu Wierzycieli w dniu 8 grudnia 2003r.

W dniu 22 grudnia 2005 r. (...) S.A. w B. zawarła z pozwanym J. K. umowę przelewu wierzytelności na mocy której dokonała na rzecz pozwanego przelewu wierzytelności pieniężnych objętych nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 5 lutego 2003 r. (sygn. akt V GNc 7/03), a to wierzytelności pieniężnej w kwocie 51.617,67 zł stanowiącej niezapłacone przez (...) Spółdzielnię (...) w T. należności za sprzedane wyroby spirytusowe, wierzytelności pieniężnej w kwocie 10.593,20 zł z tytułu kosztów procesu oraz prawa do żądania od (...) Spółdzielni (...) w T., w przypadku uchylenia układu zawartego przez (...) z wierzycielami, zapłaty pozostałych wierzytelności głównych zasądzonych ww. nakazem zapłaty w części zredukowanej w wyniku zawarcia układu oraz odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie wszystkich należności głównych objętych ww. nakazem zapłaty.

Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2010 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie uwzględnił wniosek pozwanego J. K. o nadanie na jego rzecz klauzuli wykonalności wyciągowi z zatwierdzonej w postępowaniu układowym listy wierzytelności, obejmującej wierzytelność (...) S.A. w B..

Postanowieniem z dnia 12 marca 2010 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie uchylił układ (...) Spółdzielni (...) w T. zawarty z wierzycielami w dniu 8 grudnia 2003 r. Przyczyną uchylenia tego układu było nieterminowe spłacanie przez (...) Spółdzielnię (...) w T. rat układowych. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 13 października 2010 r. wobec oddalenia zażalenia dłużnika od tego orzeczenia.

Pismem z dnia 26.10.2010r. pozwany poinformował zarząd strony powodowej, iż w związku z uprawomocnieniem się postanowienia o uchyleniu układu kwoty wpłacone na rzecz (...) S.A. w pierwszej kolejności zostały zaliczone na poczet odsetek od zaległości kwoty głównej.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 24 lutego 2011 r. (sygn. akt V GCo 10/11) została nadana klauzula wykonalności nakazowi zapłaty tego sądu z dnia 5 lutego 2003 r. (sygn. akt V GNc 7/03) na rzecz pozwanego. W dniu 31 stycznia 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Tarnowie A. C. wszczął na wniosek J. K. postępowanie egzekucyjne (sygn. akt KM 282/11) na podstawie tytułów wykonawczych w postaci orzeczeń Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 17 października 2003 r., sygn. akt V Ukł 3/03 i orzeczeń tego sądu z dnia 15 grudnia 2003 r., 27 stycznia 2010 r. i 12 marca 2010 r. wydanych w sprawie sygn. akt Ukł 3/03, w celu wyegzekwowania należności głównej w kwocie 24.884,35 zł, odsetek w kwocie 12.838,75 zł i kosztów procesu w kwocie

36 zł. Postępowanie to zakończyło się w dniu 22 marca 2011 r. wyegzekwowaniem od dłużnika całej dochodzonej przez wierzyciela należności w łącznej kwocie 37.723,10 zł.

W dniu 22 kwietnia 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Tarnowie A. C. zawiadomił stronę powodową o wszczęciu na wniosek wierzyciela J. K. postępowania egzekucyjnego (sygn. akt KM 1136/11) na podstawie tytułu wykonawczego Sądu Okręgowego w Bielsku–Białej z dnia 5 lutego 2003 r., sygn. akt V GNc 7/03, Sądu Okręgowego w Bielsku–Białej z dnia 24 lutego 2011 r., sygn. akt GCo 10/11w celu wyegzekwowania należności głównej w kwocie 120.000 zł i odsetek na dzień 22 kwietnia 2011 r. w wysokości 32.110,33 zł.

Celem zaspokojenia zobowiązań wynikających z nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Bielski-Białej z dnia 5 lutego 2003 r. (sygn. akt VGNC 7/03) w sposób ustalony postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnowie Wydział V Gospodarczy z dnia 15 grudnia 2003 r. (sygn. akt Ukł. 3/03) strona powodowa dokonała wpłat następujących świadczeń:

1. 01.04.2004 r. przelew 7 998,54 zł tytułem I raty układu
2. 30.04.2004 r. przelew 7 998,54 zł tytułem II raty układu
3. 26.05.2004 r. przelew 7.998,54 zł tytułem III raty układu
4. 09.06.2004 r. przelew 7.998,54 zł tytułem IV raty układu
5. 02.08.2004 r. przelew 7.998,54 zł tytułem V raty układu
6. 02.11.2004 r. przelew 7.998,54 zł tytułem VI raty układu
7. 27.12.200 r. przelew 7.998,54 zł tytułem VII raty układu
8. 31.12.2004 r. przelew 7.998,54 zł tytułem VIII raty układu
9. 03.02.2005 r. przelew 15.997,08 zł tytułem IX, X raty układu
10. 22.08.2005 r. KW(...) 12.798,54 zł tytułem XI raty układu kwota 7.998,54 zł oraz część raty XII w kwocie 4.800 zł
11. 23.08.2005 r. KW(...) 11.197,08 zł kwota 3.198,54 zł tytułem II część XII raty układu oraz rata układu XIII w kwocie 7.998,54 zł
12. 24.08.2005 r. KW(...) 7.998,54 zł tytułem XIV raty układu
13. 25.08.2005 r. KW(...) 15.997,08 zł tytułem XV, XVI raty układu
14. 26.08.2005 r. KW(...) 7.998,54 zł tytułem XVII raty układu
15. 29.08.2005 r. KW(...) 7.998,54 zł tytułem XVIII raty układu
16. 14.11.2005 r. KW(...) 7.998,54 zł tytułem XIX raty układu
17. 13.12.2005 r. KW(...) 2.000 zł
18. 15.12.2005 r. KW(...) 2.000 zł
19. 16.12.2005 r. KW(...) 1.000 zł
20. 20.12.2005 r. KW(...) 2.000 zł
21. 21.12.2005 r. KW(...) 1.200 zł

22. 22.12.2005 r. KW(...) 1.000 zł
23. 23.12.2005 r. KW(...) 1.000 zł
24. 29.12.2005 r. KW(...) 1.532,07 zł
25. 30.12.2005 r. KW/(...) 800 zł
26. 03.01.2006 r. KW/(...) 1.000 zł
27. 16.01.2006 r. KW/(...) 1.000,00 zł tytułem (...)
28. 20.01.2006 r. KW/(...) 1.000 zł tytułem (...)
29. 23.01.2006 r. KW/(...) 2.000 zł tytułem XXII raty układu
30. 24.01.2006 r. KW/(...) 1.000 zł tytułem XXII raty układu
31. 26.01.2006 r. KW/(...)1.000 zł tytułem XXII raty układu
32. 02.02.2006 r. KW/(...) 800 zł tytułem XXII raty układu
33. 03.02.2006 r. KW/(...) 1.198,54 zł tytułem XXII raty układu
34. 09.02.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXIII raty układu
35. 14.02.2006 r. KW/(...) 900 zł tytułem części XXIII raty układu
36. 16.02.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXIII raty układu
37. 20.02.2006 r. KW/(...) 1.000 zł tytułem części XXIII raty układu
38. 21.02.2006 r. KW/(...) 800 zł tytułem części XXIII raty układu
39. 22.02.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXIII raty układu
40. 23.02.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXIII raty układu
41. 24.02.2006 r. KW/(...) 700 zł tytułem części XXIII raty układu
42. 27.02.2006 r. KW/(...)500 zł tytułem części XXIII raty układu
43. 28.02.2006 r. KW/(...) 800 zł tytułem części XXIII raty układu
44. 01.03.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXIII raty układu
45. 01.03.2006 r. KW/(...) 298,54 zł tytułem XXIII raty układu
46. 10.03.2006 r. KW(...) 1.500 zł tytułem części XXIV raty układu
47. 13.03.2006 r. KW/(...)500 zł tytułem części XXIV raty układu
48. 20.03.2006 r. KW(...) 1.500 zł tytułem części XXIV raty
49. 20.03.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXIV raty układu
50. 27.03.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXIV raty układu

- 51.28.03.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXIV raty układu
52. 31.03.2006 r. KW/(...)500 zł tytułem części XXIV raty układu
53. 03.04.2006 r. KW(...) 1.498,54 zł tytułem XXIV raty układu
54. 10.04.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXV raty układu
55. 11.04.2006 r. KW(...) 1.500 zł tytułem części XXV raty układu
56. 14.04.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXV raty układu
57. 18.04.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXV raty układu
58. 24.04.2006 r. KW(...) 2.000 zł tytułem części XXV raty układu
59. 08.05.2006 r. KW(...) 1.998,54 zł tytułem XXV raty układu
60. 08.05.2006 r. (...) 2.000 zł tytułem części XXVI raty układu
- 61.11.05.2006 r. KW/2766 800 zł tytułem części XXVI raty układu
62. 15.05.2006 r. KW(...) 1.500 zł tytułem części XXVI raty układu
63. 16.05.2006 r. KW/2898 500 zł tytułem części XXVI raty układu
64. 22.05.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXVI raty układu
65. 23.05.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXVI raty układu
66. 29.05.2006 r. KW(...) 1.198,54 zł tytułem XXVI raty układu
67. 09.06.2006 r. KW/(...) 800 zł tytułem części XXVII raty układu
68. 09.06.2006 r. kompensata 2.440 zł tytułem części XXVII raty układu
69. 12.06.2006 r. KW/(...) 800 zł tytułem części XXVII raty układu
70. 13.06.2006 r. KW/(...) 400 zł tytułem części XXVII raty układu
71. 16.06.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXVII raty układu
72. 19.06.2006 r. KW(...) 1.000 zł tytułem części XXVII raty układu
73. 23.06.2006 r. KW/(...) 600 zł tytułem części XXVII raty układu
74. 26.06.2006 r. KW(...) 1.400 zł tytułem części XXVII raty układu
75. 30.06.2006 r. KW/(...) 500 zł tytułem części XXVIII raty układu
76. 03.07.2006 r. KW(...) 1 500 zł tytułem części XXVIII raty układu
77. 11.07.2006 r. KW(...) 1.500 zł tytułem części XXVIII raty układu
78. 12.07.2006 r. KW(...) 2.057,08 zł tytułem części XXVIII raty układu
79. 13.07.2006 KW(...) 2.000 zł tytułem części XXVIII raty układu

Łącznie w ramach postępowania układowego strona powodowa uiściła kwotę 220.994,11 zł. Nadto uiściła kwotę 4.054,33 zł tytułem odsetek, zaś w toku postępowania egzekucyjnego (sygn. akt Km 282/11) wyegzekwowano od niej na rzecz pozwanego kwotę 37.723,10 zł. W sumie więc wysokość wszystkich wpłat wynikających z nakazu zapłaty z dnia 5 lutego 2003 r. (sygn. akt V GNc 7/03) wyniosła 258.717,21 zł. Kapitał z nakazu zapłaty spłacony na dzień 22 marca 2011 r. wynosi łącznie 147.008,21 zł, a łączna kwota spłaconych odsetek wynosi 115.763,33 zł.

Ustaień powyższych Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów oraz opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów mgr inż. J. L. oraz zeznań stron.

W swych rozważaniach sąd I instancji wskazał, że stan faktyczny był między stronami bezsporny, natomiast spór dotyczył wyłącznie zagadnień prawnych. W szczególności strona powodowa stała na stanowisku, że wpłacone przez nią w ramach układu raty powinny być zarachowane wyłącznie na poczet należności głównej, natomiast pozwany uważał, że uchylenie układu spowodowało powstanie stanu odpowiadającego sytuacji sprzed otwarcia układu, co uprawniało go do zarachowania na poczet odsetek wpłat uiszczonych przez stronę powodową w ramach układu. Sąd Okręgowy powołał przepis art. 538 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, stosownie do którego, jeżeli postanowienie o otwarciu układu zostało wydane przed dniem wejścia w życie tej ustawy, to jest przed dniem 1 października 2003 r., stosuje się przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym, a w konsekwencji, z uwagi na otwarcie postępowania układowego postanowieniem z dnia 13 lutego 2003 r., stosował przepisy tego rozporządzenia. Stosownie do art. 77 rozporządzenia w razie uchylenia układu wpłacone na jego podstawie sumy nie będą zwrócone, lecz będą zarachowane na poczet wierzytelności. Zdaniem sądu I instancji przepis ten nie reguluje wprost kwestii zarachowania, a w szczególności z jakim momentem ono następuje i jakie zobowiązania ma zaspokoić. Powołując poglądy prawne wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2008 r. sygn. I ACa 146/08 oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2013 r. sygn. IV CSK 591/12 i odwołując się do poglądów doktryny sąd I instancji stanął na stanowisku, że na skutek zawarcia układu tytuły egzekucyjne nie tracą mocy, a tylko pozostają niejako w uśpieniu, zaś uchylenie układu powoduje, że całkowicie traci on swą skuteczność a stan prawny powraca do sytuacji sprzed otwarcia układu. Zatwierdzony układ wiąże pod warunkiem, że zostanie wykonany. Zatem uchylenie układu sprawia, że objęta nim wierzytelność staje się wierzytelnością egzekwowalną w jej pierwotnej wysokości lub też podlegającą zaspokojeniu zgodnie z treścią pierwotnego zobowiązania dłużnika. Wierzycielom przysługuje zatem prawo dochodzenia swych wierzytelności w pełnej wysokości po zarachowaniu wpłat dokonanych przez dłużnika. Skoro po uchyleniu układu powstał stan prawny sprzed jego zawarcia, to odżyło prawo wierzyciela do zarachowania dokonanych wpłat stosownie do zasady wyrażonej w przepisie art. 451 § 1 k.c. Przyjęcie poglądu przeciwnego skutkowałoby gorszą sytuacją wierzyciela po uchyleniu układu, niż gdyby układ w ogóle nie został zawarty.

W konsekwencji powyższego wyводу Sąd Okręgowy przyjął, że zarachowanie przez pozwanego wpłat dokonanych przez stronę powodową na podstawie układu na poczet odsetek było skuteczne i na podstawie opinii biegłego wyliczył kwoty należności głównej i odsetek, które zostały spłacone, pozbawiając na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wykonalności tytuł wykonawczy w tej części, a oddalając powództwo ponad tak wyliczone kwoty.

Orzekając o kosztach postępowania sąd I instancji powołał art. 100 k.p.c. i art. 83 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Po ogłoszeniu tego wyroku strona powodowa złożyła wniosek o jego wykładnię przez wyjaśnienie jaką kwotę i w oparciu o jak brzmiący tytuł wykonawczy powód ma zapłacić pozwanemu przy uwzględnieniu sentencji wydanego wyroku. Wniosek ten został postanowieniem z dnia 11 grudnia 2013 r. oddalony. Uzasadniając to postanowienie sąd I instancji wskazał, że przedmiotem orzeczenia było pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Zakres częściowego uwzględnienia powództwa nie pozostawia wątpliwości, użyte określenia są jasne i precyzyjne, a strona powodowa oczekuje od sądu dokonania wyliczeń matematycznych, jaka kwota pozostała jej do zapłaty po częściowym pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego. Ta kwestia nie była objęta orzeczeniem sądu, a zatem oczekiwania strony pozwanej nie stanowiłyby wyjaśnienia wątpliwości co do jego treści.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez stronę powodową w części oddalającej powództwo. Skarżący zarzucił w apelacji błędną wykładnię art. 77 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym i wniósł o jego zmianę w zaskarżonym zakresie poprzez uwzględnienie żądania pozwu oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku w części oddalającej powództwo i przekazania sprawy w tym zakresie sądowi I instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach instancji odwoławczej. W uzasadnieniu zarzutu apelacji strona powodowa zaprezentowała stanowisko, że skoro stosownie do postanowień układu odsetki za okres od dnia zawarcia postępowania układowego zostały umorzone, a spłacane raty dotyczyły należności głównej, to każda kolejna rata powodowała umorzenie kwoty głównej i nie mogła być po uchyleniu układu zarachowana na odsetki. W rezultacie zapłata rat określonych układem spowodowała wygaśnięcie długu co do należności głównej w 90%, a pozostałe 10% zostało wyegzekwowane przez komornika po uchyleniu układu.

Nadto strona powodowa wniosła zażalenie na postanowienie z dnia 11 grudnia 2013 r. wnosząc o jego uchylenie i nakazanie sądowi I instancji merytoryczne rozpatrzenie wniosku o wykładnię wyroku i dokonanie tej wykładni. Skarżący wskazał, że przyczyna złożenia wniosku o wykładnię była niejasność, jaką konkretnie kwotę ma on zapłacić pozwanemu, gdyż sąd określił, w jakiej części pozbawia tytuł wykonawczy wykonalności, nie określił natomiast, w jakiej części utrzymuje go w mocy. Powoduje to, że wyrok jest niejasny tak dla powoda, jak też organu egzekucyjnego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zażalenia oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarówno apelacja, jak i zażalenie są bezzasadne.

Odnosząc się do apelacji w pierwszej kolejności zauważyć trzeba, że stan faktyczny był między stronami bezsporny. Apelujący nie kwestionuje przyjętej przez sąd I instancji podstawy faktycznej zaskarżonego wyroku, a jedynie zarzuca naruszenie prawa materialnego. Mając na uwadze tę okoliczność oraz fakt, iż ustalenia faktyczne sądu I instancji znajdują pełne oparcie w zebranych w sprawie materiale, Sąd Apelacyjny przyjął je za własne i uczynił podstawą swego orzeczenia.

Trafnie sąd I instancji odwołuje się do art. 77 rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym i wskazuje, iż jakkolwiek przepis ten wprost nie stanowi o zasadach zarachowania wpłat dokonanych na podstawie układu, to jednak uchylenie układu uchyla skutki jego zawarcia i powoduje powrót do sytuacji sprzed jego zawarcia. Powoływany przepis bezpośrednio kwestii powrotu do sytuacji sprzed układu nie reguluje, gdyż powrót taki jest oczywisty. Skoro układ uchylono, to ustają jego skutki. Celem układu jest zawsze udzielenie pomocy dłużnikowi, który zaprzestał płacenia długów na skutek wyjątkowych i niezależnych od niego okoliczności, a który spłatę długów deklaruje, poprzez umożliwienie mu spłaty długów na korzystniejszych warunkach oraz poprzez częściowe ich umorzenie. Jednakże warunkiem udzielenia takiej pomocy jest rzetelne wywiązywanie się przez dłużnika z obowiązków nałożonych układem. Niewykonywanie układu przez dłużnika nie powoduje obowiązku uchylenia układu, a jedynie daje sądowi taka możliwość (art. 74 § 2 prawa o postępowaniu układowym). W konsekwencji sąd, orzekając w tym przedmiocie, bierze pod uwagę przyczyny takiego zachowania dłużnika. Jednakże uznanie przez sąd, że dłużnik nie zasługuje na dalszą ochronę i uchylenie układu powoduje powrót do takiej sytuacji, jak gdyby układ nie został zawarty. Przepis art. 77 prawa o postępowaniu układowym stanowi o zachowaniu niektórych skutków zawartego układu jako o wyjątkach od zasady powrotu do sytuacji sprzed jego zawarcia. Treść tego przepisu jednoznacznie wskazuje, że nie jest jego celem jakkolwiek ochrona nierzetelnego dłużnika, a wyłącznie ochrona wierzycieli. Powrót do sytuacji sprzed układu w pełnej postaci, bez żadnych wyjątków, powodowałby obowiązek zwrotu przez wierzycieli sum wpłaconych w wykonaniu układu oraz upadek zabezpieczeń układem ustanowionych. Stąd powołany przepis stanowi o braku obowiązku zwrotu przez wierzycieli sum wpłaconych przez dłużnika w wykonaniu układu i o utrzymaniu zabezpieczeń. Sformułowanie o zarachowaniu tych wpłat na poczet wierzytelności jest oczywistą konsekwencją prawa ich zatrzymania, jednak nie reguluje kwestii sposobu tego zarachowania. Skoro uchylenie układu powoduje powrót do sytuacji sprzed jego

zawarcia, a przepis art. 77 prawa o postępowaniu układowym jest przepisem chroniącym wierzycieli, oczywistym jest odzyskanie przez wierzycieli prawa do zarachowania wpłat stosownie do art. 451 § 1 k.c. W przeciwnym wypadku doszłoby do uzyskania przez dłużnika kosztem wierzycieli korzyści z uchylonego układu. Zatem, jeżeli układ przewidywał umorzenie odsetek lub innych należności ubocznych, wierzyciel z chwilą uchylecia układu odzyskuje prawo do zaliczenia na poczet tych należności wpłat na podstawie układu dokonanych, pomimo, że zgodnie z układem miały one stanowić spłatę świadczenia głównego.

Z powyższych przyczyn apelacja jest bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. podlega oddaleniu.

Odnosząc się do zażalenia wskazać trzeba, iż trafnie sąd I instancji stwierdził, że treść wyroku nie budzi wątpliwości. Określenie zakresu pozostającego do spełnienia zobowiązania dłużnika było konieczne do rozstrzygnięcia sprawy tylko o tyle, o ile służyło do stwierdzenia, czy zobowiązanie to zostało w całości wykonane. W sytuacji, gdy okazało się, że dłużnik nie spłacił całej sumy, nie tylko zbędnym, ale nawet niedopuszczalnym było wskazywanie w sentencji kwoty pozostającej do spłaty. Przedmiotem roszczenia z art. 840 § 1 k.p.c. jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, stąd sąd w tym procesie orzekał tylko o tym przedmiocie, a zatem, skoro uznał, że żądanie może być uwzględnione jedynie w części, wskazał zakres, w jakim pozbawia ten tytuł wykonalności. W tym zakresie wyrok jest precyzyjny, gdyż jednoznacznie wskazuje sumy, co do których tytuł wykonalności został pozbawiony. Zauważyć przy tym trzeba, że odnośnie świadczenia głównego wyliczenie kwoty pozostającej do zapłaty jest oczywiste, gdyż wystarczającym jest wykonanie prostej operacji arytmetycznej odejmowania, zaś odnośnie odsetek suma pozostająca do zapłaty z każdym dniem ulega zmianie. Dostrzec wreszcie trzeba, że orzeczenie o aktualnym zakresie świadczenia, do którego dłużnik jest zobowiązany, stanowiłoby ustalenie treści stosunku prawnego, a zatem przedmiot zupełnie odrębnego roszczenia przewidzianego przez art. 189 k.p.c., które nie stanowiło przedmiotu niniejszego procesu. Trafnie zatem sąd I instancji przyjął, że nie zachodzą przesłanki z art. 352 k.p.c. i wniosek o wykładnię wyroku oddalił. Stąd, na podstawie art. 397 § 2 w zw. z art. 385 k.p.c., zażalenie polegało oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając je od strony powodowej, jako przegrywającej sprawę, na rzecz pozwanego w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu pełnomocnika ustalonemu w stawce minimalnej przewidzianej przepisami § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Na podstawie art. 391 § 1 w zw. z art. 130³ 2 k.p.c. sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa brakującą część opłaty od zażalenia, będącą wynikiem ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia na kwotę 91.242,08 zł. Strona powodowa określiła wartość przedmiotu zaskarżenia zażaleniem na kwotę 10.000 zł i uiściła opłatę od zażalenia w wysokości 100 zł, natomiast w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia określiła na 91.242,08 zł. Brak jest podstaw do zróżnicowania wartości przedmiotu zaskarżenia w obu tych wypadkach. Stąd prawidłowo wyliczona opłata od zażalenia wynosiła 913 zł (art. 13 ust. 1 w zw. z art. 19 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych), a zatem na podstawie powołanego przepisu należało pobrać brakującą część opłaty.